

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **Národního památkového ústavu**, se sídlem v Praze 1, Valdštejnské nám. 3, zastoupeného JUDr. Milošem Hoškem, advokátem se sídlem v Praze 6, Kladenská 5, za účasti: **a) K. C. M.**, zastoupené JUDr. Vlastimilem Nedomlelem, advokátem se sídlem v Týništi nad Orlicí, Mírové nám. 232, a **b) Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 4, Náměstí Hrdinů 3, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2005, č. j. 11 Ca 197/2004 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá zrušení shora označeného usnesení, kterým bylo vysloveno, že stěžovatel není osobou zúčastněnou na řízení, neboť nesplňuje podmínky stanovené v ust. § 34 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), pro to, aby mu mohla být přiznána práva osoby zúčastněné na řízení.

Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodů spočívajících jednak v nesprávné interpretaci ust. § 34 s. ř. s., a jednak v nedostatečném odůvodnění výroku soudního rozhodnutí, tedy z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatel spatřuje pochybení soudu v tom, že při posuzování jeho návrhu na přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení soud

reflektovat pouze prvou část ust. § 34 s. ř. s. a nevzal přitom v úvahu část druhou, uvedenou slovy „a ty“, když stěžovatel ve svém podání ze dne 9. 3. 2005 dostatečně argumentoval důvody, pro které by mu postavení osoby zúčastněné na řízení, jakožto osobě, která by mohla být rozhodnutím přímo dotčena, mělo být přiznáno. Zamítavé rozhodnutí soudu dále není dostatečně odůvodněno, když se soud nevypořádal s jeho námitkou, že rozhodnutím soudu ve správním řízení bez jeho účasti by mohlo být oslabeno jeho postavení v jiných civilních řízeních. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

K. C. M. ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že neví, z jakého důvodu stěžovatel dospěl k závěru, že pokud by nebyl připuštěn do řízení, byl by dotčen na svých právech, když se probíhající jednání prakticky týká osobního stavu jejího otce a nikoliv jejího, jak tvrdí stěžovatel. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Ministerstvo vnitra ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázalo na skutečnost, že se v předcházejícím řízení zabývalo výhradně otázkou státního občanství otce K. C. M., přičemž si k tomu opatřilo dostatek podkladů, a to zcela nezávisle na tom, zda a popř. jaké soudní spory tato vede se stěžovatelem. Dle názoru Ministerstva vnitra by proto případná účast stěžovatele na předmětném řízení před městským soudem neměla na spornou otázku žádný vliv. Ministerstvo proto uzavřelo, že ponechává řešení otázky, která je předmětem kasační stížnosti, plně v kompetenci Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí městského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle ust. § 34 odst. 1 s. ř. s. osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.

Před tím, než Nejvyšší správní soud mohl přikročit k meritornímu projednání předmětné kasační stížnosti, musel se zabývat otázkou přípustnosti kasační stížnosti proti rozhodnutí městského soudu, kterým bylo vysloveno, že určitý subjekt není osobou zúčastněnou na řízení, neboť v odborné literatuře se objevily názory poukazující na skutečnost, že kasační stížnost proti takovémuto rozhodnutí je s ohledem na ust. § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. z kasačního přezkumu vyloučena s tím, že subjekt má možnost podat kasační stížnost až proti konečnému rozhodnutí, a to ve lhůtě počítané od doručení rozhodnutí poslednímu účastníkovi. Nejvyšší správní soud při posuzování této otázky vycházel především z účelu správního soudnictví, kterým je poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob (ust. § 2 s. ř. s.), a to způsobem, aby byla zaručena práva všech zúčastněných subjektů. Institut osoby zúčastněné na řízení slouží k ochraně práv těch subjektů, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a těch, které jeho zrušením nebo vydáním mohou být přímo dotčeny. V případě, že soud neuzná jejich argumentaci a vysloví, že nejsou osobou zúčastněnou na řízení, musí mít reálnou možnost, aby toto rozhodnutí bylo přezkoumáno, neboť se jedná o velmi podstatný zásah do jejich práv. Nelze proto v žádném případě dospět k závěru, že by usnesení o tom, že určitá osoba není osobou zúčastněnou na řízení, bylo rozhodnutím, které upravuje pouze vedení řízení, neboť jeho právní účinky mají pro takové

osoby závažný význam, který spočívá v možnosti předkládat písemná vyjádření, nahlížet do spisu, být vyrozuměn o nařízeném jednání, žádat o udělení slova při jednání a nároku na doručení rozhodnutí, tedy v ochraně jejich práv v řízení. Kasační stížnost proti takovému rozhodnutí je nutno připustit i z důvodu, že osoba, která uplatnila práva osoby zúčastněné, se vůbec nemusí dozvědět o tom, že soud již ve věci vydal konečné rozhodnutí či toto zjištění pro ni může být spojeno se značnými obtížemi. S ohledem na důležitost tohoto faktu pro počítání lhůty pro podání kasační stížnosti by jí tak bylo fakticky znemožněno konečné rozhodnutí napadnout. Podpůrným argumentem je i skutečnost, že Nejvyšší správní soud připustil kasační stížnosti i proti usnesením, kterým se straně sporu neustanovuje právní zástupce, když právní důsledky takového rozhodnutí jsou s předmětnou věcí srovnatelné. Tomuto názoru ostatně svědčí i zásada procesní ekonomie, neboť jestliže Nejvyšší správní soud zruší rozhodnutí soudu, kterým tento vyslovil, že určitá osoba není osobou zúčastněnou na řízení, může řízení pokračovat bez toho, že by ho bylo nutné opakovat, jak by tomu bylo v případě možnosti podání kasační stížnosti až proti konečnému rozhodnutí, která byla shledána důvodnou. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že proti usnesení, kterým Městský soud v Praze vyslovil, že stěžovatel není osobou zúčastněnou na řízení, je možné podat kasační stížnost, kterou je Nejvyšší správní soud povinen (při splnění dalších zákonných předpokladů) meritorně přezkoumat.

K vlastním stížním námitkám uvádí Nejvyšší správní soud následující. Podstatou řízení, u kterého se stěžovatel domáhá přiznání práv osoby zúčastněné na řízení, je určení občanství otce K. C. M.; jedná se tedy o řízení o osobním statusu určité osoby. V takovémto typu řízení je možnost, že by rozhodnutím ve věci byla jiná osoba přímo dotčena na svých právech a povinnostech, či že by mohla být přímo dotčena, pojmově vyloučena, neboť státní občanství vyjadřuje pouze právní vztah mezi občanem a Českou republikou, jehož obsahem jsou práva a povinnosti toliko těchto subjektů tohoto vztahu. Takovýto typ správního řízení nezakládá stěžovateli žádná práva, která by byla obsažena v právních normách. I přes to, že rozhodnutí městského soudu není ohledně otázky možného dotčení na právech stěžovatele výstižně odůvodněno, netrpí proto nepřezkoumatelností, neboť je z něho seznatelné, jakými úvahami a právními normami byl městský soud při svém rozhodování veden.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ty argumenty pro přiznání práv osoby zúčastněné na řízení, na které poukazoval stěžovatel, nemohou být důvody, z nichž by bylo možné dovodit, že stěžovatel má mít ve sporném řízení takové postavení. Nicméně je možné, aby skutečnosti, které stěžovatel uváděl na podporu svých tvrzení, sdělil orgánu, který rozhoduje ve věci samé, tj. Ministerstvu vnitra, jemuž nic nebrání v tom, aby je použil pro řádné zjištění skutečného stavu věci, jak je jeho povinností ve smyslu ust. § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ze kterého vyplývá, že „správní orgán je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Přitom není vázán jen návrhy účastníků řízení.“ Veškeré dokumenty, které uvádí stěžovatel na č. 1. 24 předloženého soudního spisu na podporu svého návrhu ze dne 9. 3. 2005, tak mohou být zcela nepochybně poklady pro rozhodnutí, jak vyplývá z dikce ust. § 32 odst. 2 správního řádu, v němž je uveden demonstrativní výčet podkladů pro rozhodnutí správního orgánu.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí soudu přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel ve své kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ze všech shora uvedených důvodů shledal kasační stížnost jako nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání

postupem dle § 109 odst. 1 citovaného zákona, dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správní orgán nárok na náhradu nákladů řízení nevznesl, proto mu ho soud nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu